

Sygn. akt *I AGa 262/22*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Kaźmierczak

Sędziowie: Tomasz Chojnacki

Jacek Nowicki

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2023 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej w J. zastępowanej przez Prokuratorię (...)**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w S., "A. W." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż., (...)**
Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 15 grudnia 2021 r. sygn. akt XIII C 284/21

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Tomasz Chojnacki Małgorzata Kaźmierczak Jacek Nowicki

Sygn. akt I AGa 262/22

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w J. w pozwie wniesionym w dniu 13 grudnia 2019 r. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych (...) Spółki Akcyjnej w S., „A. (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. oraz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. kwoty 118.727.594,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 16 grudnia 2016 r, jak i zwrotu kosztów procesu.

Powód wywodził dochodzone pozwem roszczenie odszkodowawcze z faktu dopuszczenia się przez pozwanych niedozwolonej praktyki rynkowej w postaci zawiązania kartelu - zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję w zakresie cen oferowanych do sprzedaży spółkom węglowym, w tym powodowi, produktów chemii górniczej. Zakazane porozumienie istniało co najmniej w okresie od 2005 r. nie krócej niż do 28 października 2010 r. w odniesieniu do pian mocznikowych i fenolowych, zaś w odniesieniu do klejów poliuretanowych nie krócej niż do 27

kwietnia 2011 r., przy czym jego negatywne skutki rozciągały się co najmniej na cały 2011 r., a w odniesieniu do klejów poliuretanowych nie krócej niż do końca marca 2012 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zwrot kosztów procesu.

Pozwany ad. 1 zarzucił, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych, przede wszystkim nie udowodnił zawarcia niedozwolonego porozumienia, wysokości poniesionej szkody oraz związku przyczynowego między naruszeniem prawa konkurencji przez pozwanego ad. 1 a wyrządzeniem powodowi szkody. Nadto pozwany ad. 1 podniósł zarzut przedawnienia, przecząc iż powód dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia dopiero wskutek wydania przez Prezesa (...) decyzji nr (...) z dnia 16 grudnia 2013 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zwrot kosztów procesu. Pozwany ad. 2 zaprzeczył, iż brał udział w niedozwolonym porozumieniu, powód nie wykazał zawarcia porozumienia, jak również w jakim okresie czasu miało ono obowiązywać i jakich produktów miało ono dotyczyć. Powód nie wykazał szkody, jak i jej wysokości, jak również związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy zarzucanym pozwanym działaniem a ewentualną szkodą. Nadto pozwany ad. 2 podniósł zarzut przedawnienia.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zwrot kosztów procesu. Pozwany ad. 3 zaprzeczył podstawom roszczenia powoda, gdyż nie wykazał on zawarcia niedozwolonego porozumienia, faktu poniesienia szkody oraz jej wysokości, jak i związku przyczynowego, jak również zarzucił, że powód przyczynił się do powstania ewentualnej szkody. Podniósł zarzut przedawnienia przecząc, że powód dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia dopiero na skutek wydania przez Prezesa (...) decyzji nr (...) z dnia 16 grudnia 2013 r.

W replice na odpowiedzi na pozew powódka podtrzymała żądanie i stanowisko w sprawie, przecząc argumentacji pozwanych, w tym odnośnie przedawnienia roszczenia, jak i przerwania jego biegu poprzez złożenie wniosku o zawiązanie do próby ugodowej.

Postanowieniem z dnia 14 września 2021 r. w trybie art. 220 k.p.c. ze względów celowościowych, a także ekonomii procesowej ograniczono rozprawę do rozpoznania zarzutów przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2021 roku Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo (pkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. kwotę 25.017,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2), zasądził od powoda na rzecz pozwanego „(...) (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. kwotę 25.017,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 4), zasądził od powoda na rzecz pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę 25.017,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 5).

Powyższe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji poprzedzone zostało następującymi ustaleniami faktycznymi:

Powodowa spółka jest spółką węglową - producentem węgla kamiennego. W latach 2005-2011 w skład grupy (...) wchodziło sześć kopalń węgla kamiennego: P., J.-M., B., Z., K., B., jak również Zakład Logistyki (...).

W związku z prowadzoną działalnością wydobywczą powód jako zamawiający sektorowy zaopatruje się w produkty chemii górniczej, w tym pianki mocznikowe i fenolowe, jak i kleje chemiczne: poliuretanowe, mineralno-organiczne i mocznikowe. Realizacja zakupów następuje głównie w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

Pozwany (...) S.A. produkuje kleje poliuretanowe dla górnictwa jako dwuskładnikowe systemy surowcowe, złożone ze składnika izolacyjnego i składnika polioliowego, pianki fenolowe E. i (...), pianki mocznikowe - P. K., P. K. S., W., W. E., W. z antypirogenami, (...).

Pozwany „(...) W.” Sp. z o.o. produkuje kleje poliuretanowe w odmianach(...), pianki fenolowe - M. w odmianach (...) (...), (...), pianki mocznikowe - I. w odmianach (...), PL (...) i(...)

Pozwany (...) Sp. z o.o. produkuje kleje poliuretanowe E./E. w odmianach (...), pianki mocznikowo-formaldehydowe - I., I. P., I. S., I. P. antypirogeniczna, piany fenolowo-formaldehydowe - P. N., P. S., P. antypirogeniczny. Spółka (...) Sp. z o.o. produkowała kleje poliuretanowe B. S.(...) (...), klej poliuretanowy antystatyzowany B. A., piany fenolowe W., piany mocznikowo - formaldehydowe C. i C. S..

W dniu 17 kwietnia 2012 r. doszło do połączenia (...) S.A. z (...) Sp. z o.o. poprzez przeniesienie całego majątku na pierwszą ze spółek (...). W latach 2005-2012 powód przeprowadzał szereg przetargów publicznych na dostawę klejów poliuretanowych, tj. przetargi nr:(...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) w latach zaś 2006-2012 powód przeprowadzał szereg przetargów na dostawę pianek fenolowych i mocznikowo - formaldehydowych, tj. przetargi nr:(...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) Niezależnie od powyższego w latach 2006-2010 powód przeprowadził dziesięć postępowań w trybie pozaustawowym dotyczących nabycia produktów chemii górniczej, tj.(...)wybór w wolnej ręki oraz aukcje: (...)

Na skutek rozstrzygnięcia przetargów oraz postępowań realizowanych w trybie pozaustawowym jako dostawcy chemii górniczej dla powoda wyłaniani byli pozwani oraz (...) Sp. z o.o.

Pozwani oraz (...) Sp. z o.o. w latach 2004-2012 brali udział także w szeregu innych postępowań przetargowych organizowanych przez inne spółki węglowe, w tym (...) S.A., (...) SA, (...) SA, (...) S.A.

W dniu 6 grudnia 2011 r. Prezes (...) wszczął z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem zawarcia przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego, podziale rynków zbytu produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego oraz uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargów na dostawę produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego warunków składanych ofert.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2012 r. (...) wezwał powoda do przedstawienia w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania informacji i dokumentów obejmujących lata 2005-2012 dotyczących struktury organizacyjnej, stosowanych środków chemii górniczej, wskazania jakie środki chemii górniczej nabywał od (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) SA, jak i wskazania zasad na jakich udzielane były zamówienia na dostawę chemii górniczej. Powód w dniu 23 kwietnia 2012 r. udzielił odpowiedzi na powyższe pismo i przesłał informacje. Następnie pismem z dnia 25 lipca 2012 r. (...) ponownie wezwał powoda do przedstawienia w terminie 21 dni informacji o postępowaniach o udzielenie zamówień na dostawę klejów poliuretanowych, ładunków klejowych, pian fenolowych i fenolowo-formaldehydowych, pian mocznikowych i mocznikowo-formaldehydowych w latach 2009-2013. W piśmie tym wskazano, że informacje i dokumenty są niezbędne w postępowaniu antymonopolowym prowadzonym w związku z podejrzeniem zawarcia przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego, podziale rynków zbytu produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego oraz uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargów na dostawę produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego warunków składanych ofert.

Powód w dniu 14 sierpnia 2012 r. udzielił odpowiedzi na powyższe pismo i przesłał informacje.

W dniu 6 marca 2013 r. (...)po raz kolejny zwrócił się do powoda o udzielenie informacji i dokumentów odnośnie współpracy z pozwanymi, wskazując że informacje i dokumenty są niezbędne w postępowaniu antymonopolowym prowadzonym w związku z podejrzeniem zawarcia przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego, podziale rynków zbytu produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego oraz uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargów na dostawę produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego warunków składanych ofert.

Powód w dniu 25 marca 2013 r. udzielił odpowiedzi na powyższe pismo i przesłał informacje.

W dniu 4 lipca 2013 r. (...)ponownie zwrócił się do powoda o udzielenie w terminie 7 dni informacji i danych dotyczących wartości zakupów w latach 2005-2012 klejów poliuretanowych, pian fenolowych i mocznikowych. W piśmie tym wskazano, że informacje i dokumenty są niezbędne w postępowaniu antymonopolowym prowadzonym w związku z podejrzeniem zawarcia przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego, podziale rynków zbytu produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego oraz uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargów na dostawę produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego warunków składanych ofert.

Powód w dniu 15 lipca 2013 r. udzielił odpowiedzi na powyższe pismo i przesłał informacje.

W dniu 16 grudnia 2013 r. Prezes (...)wydał decyzję nr (...) na mocy której na podstawie art, 11 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznano za praktykę ograniczającą konkurencję zawarcie przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży środków chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego polegającego na ustalaniu bezpośrednio cen sprzedaży produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego poprzez ustalenie cen kleju poliuretanowego, pian fenolowych i mocznikowych, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji o konsumentów oraz stwierdzono zaniechanie jego stosowania z dniem 25 sierpnia 2010 r., na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznano za praktykę ograniczającą konkurencję zawarcie przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży środków chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego polegającego na podziale rynków zbytu produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego poprzez ustalenie procentowego udziału w rynku w poszczególnych grupach środków chemicznych przypadającego uczestnikom porozumienia i ustalenie, że dostawy środków chemicznych dla L. (...)B.: S.A. przypadną (...) SA, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdzono zaniechanie jego stosowania z dniem 25 sierpnia 2010 r., jak i na podstawie art. 11 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznano za praktykę ograniczającą konkurencję zawarcie przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży środków chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego polegającego na uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargów organizowanych przez spółki węglowe warunków składanych ofert, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdzono zaniechanie jego stosowania z dniem 25 sierpnia 2010 r. Na (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. nałożone zostały kary pieniężne.

Na skutek odwołań Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 10 maja 2017 r., sygn. akt XVII AmA 99/14, uchylił zaskarżoną decyzję Prezesa (...) z dnia 16 grudnia 2013 r. nr (...).

Na skutek apelacji Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 2 października 2018 r., sygn. akt VII AGa 1161/18, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 maja 2017 r., sygn. akt XVII AmA 99/14, i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Na skutek zażaleń Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt I NSZ 1/19, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 października 2018 r., sygn. akt VII AGa 1161/18.

Decyzja Prezesa (...) z dnia 16 grudnia 2013 r. nr (...) dotychczas nie uprawomocniła się.

W dniu 9 stycznia 2013 r. skierowany został akt oskarżenia w związku z zarzutami korupcyjnymi względem osób zarządzających (...) S.A.

W dniu 13 grudnia 2016 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 75.591.898,00 zł tytułem odszkodowania w związku z zarzucaną pozwanym znową cenową.

Następnie w dniu 16 grudnia 2016 r. powód wniósł do Sądu Rejonowego w Mikołowie wnioski o zawiązanie pozwanych do próby ugodowej w sprawie o zapłatę kwoty 75.585.676,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 grudnia 2016 r. tytułem odszkodowania na podstawie art. 415 k.c. Powód powołał się na decyzję Prezesa (...) z dnia 16 grudnia 2013 r. nr (...) stwierdzającą zawarcie przez pozwanych antykonkurencyjnego porozumienia na rynku produktów chemii górniczej trwające w okresie co najmniej od 2005 r. do 25 sierpnia 2010 r., a więc w okresie w którym powód nabywał od pozwanych powyższe towary. W związku ze znową cenową powód poniósł szkodę, gdyż uiszczal zawyżone ceny towarów na rzecz pozwanych w stosunku do cen, które obowiązywałyby w stanie niezakłóconej konkurencji. Powód wyliczył szkodę na kwotę 75 585 676,00 zł.

Podczas posiedzenia w dniu 11 maja 2017 r. nie doszło do zawarcia ugody.

W dniu 30 grudnia 2016 r. skierowany został akt oskarżenia w związku z zarzutami korupcyjnymi względem osób zarządzających i powiązanych ze spółkami węglowymi, w tym powodem i pozwanym ad. 1.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie powoda ze względu na skuteczność podniesionego przez pozwanych zarzutu przedawnienia nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji przypominał, że powód w procesie wskazywał, iż roszczenie objęte pozwem znajduje oparcie w treści art. 415 i nast. k.c. oraz art. 405 k.c. Jednocześnie powód upatrywał podstawy dochodzonego pozwem roszczenia także w oparciu o art. 3 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a zgodnie z art. 20 ust. 2 tejże ustawy do przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem nieuczciwej konkurencji stosuje się przepis art. 442¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że przytoczony przepis - art. 20 ust. 2 nie ma zastosowania do roszczeń o naprawienie szkody z tytułu czynów nieuczciwej konkurencji, stanowiących naruszenie prawa konkurencji w rozumieniu ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji, do których stosuje się przepisy wymienionej ustaw, jednakże powyższa ustawa w myśl jej art. 36 ust. 1 znajduje zastosowanie do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji, które nastąpiło po jej wejściu w życie, co miało miejsce w dniu 27 czerwca 2017 r. Sąd ten zwrócił uwagę, że jedynie przepisy rozdziału 3 ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji stosuje się do postępowań o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji wszczętych po wejściu w życie niniejszej ustawy, bez względu na to, kiedy nastąpiło naruszenie prawa konkurencji. Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl art. 38 ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepis art. 442¹ § 1 ustawy zmienianej w art. 33 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że jeżeli trzyletni termin przedawnienia rozpocząłby bieg przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, termin ten rozpoczyna bieg w dniu jej wejścia w życie. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że ze względu na okoliczności niniejszej sprawy powyższa regulacja nie znajduje zastosowania.

Według oceny Sądu pierwszej instancji oznacza to, że dla do przedawnienia dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia o naprawienie szkody, które powód wywodzi kwalifikując działanie pozwanych polegające na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję jako czyn nieuczciwej konkurencji, zastosowanie znajduje przepis art. 442¹ § 1 k.c. również w brzmieniu właściwym na okres w jakim doszło do wystąpienia czynu niedozwolonego, z którym powód łączy powstanie szkody.

Sąd rozpoznający sprawę wyjaśnił, że w powołanym przepisie ustawodawca sformułował ogólne reguły określające termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, przedawnienie następuje z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Z konstrukcji art. 442¹ § 1 k.c. wynika również, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się wówczas gdy kumulatywnie spełnione zostaną przesłanki w postaci wiedzy o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia.

Analogicznie w odniesieniu do biegu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego z tytułu czynu nieuczciwej konkurencji, rozpoczyna ono swój bieg w momencie, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie oraz popełnieniu czynu nieuczciwej konkurencji, jak również osobie odpowiedzialnej za jego popełnienie. Przesłanki te także muszą wystąpić łącznie. Przewidziana w art. 442¹ k.c. per analogiam przesłanka ustalenia momentu, w którym poszkodowany dowiedział się o osobie odpowiedzialnej za popełnienie czynu nieuczciwej konkurencji, dotyczy określonego czynu i poszkodowanego. Ocena ta dokonywana jest in casu w odniesieniu do konkretnych okoliczności faktycznych i konkretnego poszkodowanego, którego stan wiedzy, świadomości, rozeznania i zdolności rozumienia powinny również być brane pod uwagę przy dokonywaniu wskazanych ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2004 r., sygn. akt V CK 172/03, LEX nr 182118). Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że od poszkodowanego należy jednocześnie wymagać dochowania należytej staranności przy prowadzeniu swoich spraw, z uwzględnieniem zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności. Wymóg ten dotyczy również zachowania terminu do wystąpienia z roszczeniami z tytułu popełnionych przeciwko niemu czynów nieuczciwej konkurencji. Zważając na powyższe w korelacji z rezultatami przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego Sąd Okręgowy stwierdził, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu.

Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że powód w procesie podnosił, iż wiedzę o zawarciu przez pozwanych niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, a więc popełnieniu przez nich deliktu stanowiącego jednocześnie czyn nieuczciwej konkurencji, z czym wiązała się poniesiona przez niego szkoda, powziął wskutek wydania przez Prezesa (...) w dniu 16 grudnia 2013 r. decyzji nr (...), mocą której powyższe porozumienie uznano za praktykę ograniczającą konkurencję, stwierdzając naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. W ocenie powoda dopiero od powyższej daty bieg rozpoczął termin przedawnienia roszczenia odszkodowawczego wobec pozwanych, ponieważ dopiero wówczas powziął pewną, bowiem pochodzącą od organu państwowego, wiedzę o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Sąd pierwszej instancji nie podzielił powyższej argumentacji i zwrócił uwagę, że powyższa decyzja Prezesa (...)dotychczas nie uprawomocniła się, co oznacza, że w niniejszej sprawie Sąd nie jest związany ustaleniami poczynionymi w decyzji (art. 30 ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji, który w myśl przepisów intertemporalnych znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie), a przy podzieleniu argumentacji powoda, że dopiero powyższa decyzja stanowi rzetelne źródło wiedzy o delikcie stanowiącym jednocześnie czyn nieuczciwej konkurencji, to bieg terminu roszczenia/odszkodowawczego mógłby rozpocząć się dopiero w związku z uprawomocnieniem się decyzji lub uprawomocnieniem się wyroku wydanego na skutek odwołania od decyzji, co dotychczas nie nastąpiło.

Sąd pierwszej instancji przyznał rację pozwany, że nie sposób utożsamiać wydania przez Prezesa (...)powyższej decyzji z początkiem biegu terminu przedawnienia roszczenia powoda, który to w okolicznościach niniejszej sprawy nastąpił wcześniej. Słusznie zauważył pozwany ad. 2, który podniósł, że wzmiankowana decyzja nie została publicznie ogłoszona z dniem 16 grudnia 2013 r., jak również nie podlegała ona doręczeniu powodowi, a więc brak jest podstaw

do przyjęcia, że powód dopiero z tą datą powziął wiedzę o delikcie stanowiącym równocześnie czyn nieuczciwej konkurencji, poniesionej przez niego szkodie, jak osobie zobowiązanej do jej naprawienia, zaś po myśli art. 6 k.c. obowiązek wykazania powyższego spoczywał na nim jako wywodzącym z tego faktu skutki prawne. Jednocześnie powód w procesie nie udowodnił, że jego stan wiedzy odnośnie występowania powyższych przesłanek uległ zmianie z dniem 16 grudnia 2013 r., zwłaszcza, iż powód nie wykazał, iż to właśnie w tej dacie zapoznał się z treścią przedmiotowej decyzji.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w kontekście ustalenia daty rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczenia powoda należało mieć na uwadze, że cena nabywanej przez niego chemii górniczej począwszy od 2005 r. istotnie wzrosła względem lat poprzednich, który to stan utrzymywał się do 2011 r. kiedy to cena uległa spadkowi, zaś w 2012 r. spadła istotnie, do poziomu porównywalnego do stanu sprzed 2005 r. Już powyższe winno spowodować u powoda, będącego spółką węglową, a więc dysponującego rozbudowanym zapleczem prawnym i księgowym, podjęcie - kierując się należyta starannością - działań zmierzających do ustalenia przyczyn początkowego gwałtownego wzrostu cen, a następnie ich diametralnego spadku w kontekście możliwości poniesienia przez niego szkody. Zdaniem Sądu I Instancji sama ta okoliczność nie jest w sobie wystarczająca dla przyjęcia, iż powód już wówczas, a więc na przełomie 2011/2012 r. dowiedział się o szkodie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

W ocenie Sądu pierwszej instancji nastąpiło to wówczas gdy powód został wezwany przez Prezesa (...) do złożenia wyjaśnień w toku prowadzonego m.in. względem pozwanych postępowania antymonopolowego. Sąd wskazał, że ze złożonych w procesie dokumentów pismem z dnia 10 kwietnia 2012 r. powód został wezwany przez (...) do przedstawienia w terminie 7 dni informacji i dokumentów obejmujących lata 2005-2012 dotyczących struktury organizacyjnej, stosowanych środków chemii górniczej, wskazania jakie środki chemii górniczej nabywał od (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) SA, jak wskazania zasad na jakich udzielane były zamówienia na dostawę chemii górniczej. Zdaniem Sądu rozpoznającego sprawę już wówczas, w powiązaniu ze znacznym spadkiem cen produktów chemii górniczej, powód będący przedsiębiorcą winien podjąć aktywne czynności w celu ustalenia czy nie doznał szkody wskutek działania swych kontrahentów, a więc pozwanych.

Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że powód udzielił odpowiedzi na powyższe pismo w dniu 23 kwietnia 2012 r., a więc niewątpliwie dokonał już wówczas stosownych analiz.

Sąd Okręgowy argumentował, że nawet przy przyjęciu, iż powód w powyższej dacie nie wiedział o poniesieniu przez niego szkody, jak również o popełnieniu przez pozwanych czynu nieuczciwej konkurencji, a więc osobie zobowiązanej do naprawienia szkody to należy uznać, że wiedzę taką powziął bez wątpienia w związku z otrzymaniem pisma (...) z dnia 25 lipca 2012 r., którym to ponownie został wezwany do przedstawienia w terminie 21 dni informacji o postępowaniach o udzielenie zamówień na dostawę klejów poliuretanowych, ładunków klejowych, pian fenolowych i fenolowo-formaldehydowych pian mocznikowych i mocznikowo-formaldehydowych w latach 2009-2013. Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że w piśmie tym wprost wskazano, iż informacje te i dokumenty są niezbędne w postępowaniu antymonopolowym prowadzonym w związku z podejrzeniem zawarcia przez (...) SA, „A.W.” Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego, podziale rynków zbytu produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego oraz uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargów na dostawę produktów chemicznych stosowanych w górnictwie węgla kamiennego warunków składanych ofert. Biorąc pod uwagę jednoznaczną treść powyższego pisma (...) powód zważając również na uprzedni gwałtowny spadek cen chemii górniczej na przełomie 2011/2012 r., jak i treść pisma (...) z dnia 10 kwietnia 2012 r. zdaniem Sądu pierwszej instancji co najmniej wówczas powziął wiedzę o szkodie i osobie zobowiązanej do jej naprawy.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że co prawda powód argumentując, iż początek biegu przedawnienia dochodzonego przez niego roszczenia nastąpił dopiero w związku z wydaniem przez Prezesa (...) decyzji z dnia 16 grudnia 2013 r., ponieważ do tego czasu występowało jedynie podejrzenie zawarcia przez pozwanych niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, jednak nie zmienia to faktu, że przy uwzględnieniu kryteriów obiektywnych powód już

w chwili otrzymania korespondencji pochodzącej od (...) musiał mieć wiedzę o tym, iż poniósł szkodę, jak również o osobie zobowiązanej do jej naprawienia, a więc o jego kontrahentach dostarczających mu chemię górniczą czyli pozwanych.

W ocenie Sądu pierwszej instancji nie można było przyjąć, że powód powziął wiedzę o szkodzie i osobie, zobowiązanej do jej naprawienia dopiero w związku z wydaniem przez Prezesa (...) decyzji z dnia 16 grudnia 2013 r. nr (...) skoro co najmniej czterokrotnie w latach 2012-2013 wzywany był do udzielenia informacji w związku z prowadzonym postępowaniem antymonopolowym. Zdaniem Sądu Okręgowego powód powziął wiedzę o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia w związku z otrzymaniem pisma (...) z dnia 25 lipca 2012 r, w którym to wprost wskazano jakiego czynu i jakich podmiotów dotyczy prowadzone postępowanie antymonopolowe, a najpóźniej stało się to z dniem 14 sierpnia 2012 r. kiedy to udzielił informacji na powyższe pismo.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze na treść art. 442¹ § 1 k.c. Sąd Okręgowy stwierdził, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, który jednocześnie stanowił czyn nieuczciwej konkurencji uległo przedawnieniu z upływem 3 - letniego terminu, a zatem z dniem 14 sierpnia 2015 r. Zdaniem Sądu meriti oznacza to, że złożenie przez powoda w dniu 13 grudnia 2016 r. wniosku o zawezwanie pozwanych do próby ugodowej nie wywołało skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia skoro roszczenie odszkodowawcze przedawniło się wcześniej.

Mając na uwadze powyższe, zważając na treść art. 442¹ § 1 k.c. Sąd pierwszej instancji uznał sformułowany przez każdego z pozwanych zarzut przedawnienia za skuteczny, a więc prowadzący do zniweczenia żądania pozwu opartego zarówno na przepisie art. 415 k.c., jak i przepisie art. 3 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. wobec czego powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

Apelację od wyroku wniósł powód (...) S.A. zastępowana przez Prokuratorię (...) zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

a) zarzuty dotyczące zagadnienia przedawnienia roszczenia :

1. naruszenie przepisu postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne ustalenie, że:

- skierowany w dniu 9 stycznia 2013 r. akt oskarżenia zawierał zarzuty względem osób zarządzających powoda,
- skierowany w dniu 30 grudnia 2016 r. akt oskarżenia zawierał zarzuty względem osób zarządzających powoda,
- spadek cen produktów chemii górniczej w latach 2011/2012 r. powinien był zwrócić uwagę powoda i spowodować działania pod kątem weryfikacji przyczyn tego spadku cen oraz czy doszło do wyrządzenia szkody w majątku (...),
- powód dowiedział się o szkodzie i osobach zobowiązanych do jej naprawienia w oparciu o treść wezwań kierowanych do niego przez Prezesa (...)
- wydanie przez Prezesa (...) decyzji z dnia 16 grudnia 2013 r. nie dostarczyło powodowi nowych informacji budujących jego świadomość istnienia zmywy cenowej pomiędzy pozwanymi i wyrządzonej jej szkody,
- przy zachowaniu należytej staranności powód powinien był ustalić, zanim jeszcze doszło do wydania decyzji przez Prezesa (...) z dnia 16 grudnia 2013 r., że doznał szkody wskutek działania pozwanych;

2. naruszenie przepisu postępowania tj. art. 327¹ § 1 k.p.c. poprzez brak jakiegokolwiek uzasadnienia wyroku co do wskazywanego przez powoda nadużycia przez pozwanych w okolicznościach sprawy zarzutu przedawnienia co uniemożliwia w tym zakresie kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia;

3. naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 442¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że termin przedawnienia roszczenia powoda rozpoczął bieg najpóźniej 14 sierpnia 2012 roku i upłynął najpóźniej w dniu 14 sierpnia 2015 r. a w konsekwencji, iż roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu jest przedawnione;

4. naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 442¹ § 1 k.c. w zw. z art. 355 k.c. w zw. z art. 33 i art. 38 ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji poprzez przyjęcie w okolicznościach sprawy miernika staranności w odniesieniu do powoda, wskazując że przy zachowaniu należytej staranności powód powinien był ustalić, zanim jeszcze doszło do wydania decyzji przez Prezesa (...), że doznała szkody wskutek działania pozwanych;

5. naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 5 k.c. poprzez brak jego zastosowania w okolicznościach sprawy, w sytuacji gdy zaistniały przesłanki do jego zastosowania,

b) Zarzuty dot. braku rozpoznania istoty sprawy oraz pominięcia wniosków dowodowych powoda:

1. ***nieprzeprowadzenie przez Sąd I instancji postępowania w znacznej części prowadzące do nierozpoznanie istoty sprawy (w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.), na skutek niezbadania podstawy materialnoprawnej roszczenia objętego pozwem wobec nieuprawnionego uznania zarzutu przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powodową spółkę;***

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 235² § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez bezpodstawne pominięcie wniosków dowodowych powoda dotyczących innych dowodów i faktów, niż zostały wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a zgłoszonych przez powoda m.in. w punkcie II. i III. petitum pozwu z 13 grudnia 2019 roku oraz w punkcie VII. petitum repliki powoda na odpowiedź na pozew z 21 listopada 2020 roku.

Wskazując na powyższe zarzuty, powód wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, według norm prawem przepisanych;

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powoda na rzecz każdego z pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Sąd Apelacyjny ponad ustalenia Sądu Okręgowego ustalił, że Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 28.01.2022r, sygn. akt.VII AGa 387/19 oddalił apelację Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów od wyroku Sądu Okręgowego- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 10.05.2017r, sygn. akt. XVIIAmA99/14 uchylającego decyzję Prezesa(...)z 16.12 2013r. nr (...) (vide: wyrok SA w Warszawie z 28.01.2022r, sygn. akt VII AGa 387/19 k 12280-12321akt).

Od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniósł Prezes (...), która postanowieniem Sądu Najwyższego z 28.09.2022r, sygn. akt. I NSK 56/22 została przyjęta do rozpoznania. (vide: postanowienie SN z 28.09.2022r , sygn. akt.I NSK 56/22 k 12436 akt).

Odnosząc się do apelacji wskazać należy, że uzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 442¹ §1k.c. (pkt.8 apelacji) i art. 442¹ §1k.c. w zw. z art. 355k.c. i art. 33 i 38 ustawy z 21.04.2017r o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenia prawa konkurencji (Dz.U.z 2017r.poz.1132).(pkt.9 apelacji).

Niesporne w rozpoznawanej sprawie było, że w odniesieniu do określenia terminu przedawnienia roszczenia powoda o naprawienie szkody powstałej w wyniku naruszenia przez pozwanych prawa konkurencji znajduje zastosowanie przepis art. 442¹ §1k.c. w brzmieniu: „roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.”

Przepis ten został zmieniony przez art. 33 ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1132). Zmiana ta, która weszła w życie dnia 27 czerwca 2017 r., polega na określeniu dnia, w którym rozpoczyna się bieg trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia, jako dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Oczywiście jednak nowe sformułowanie art. 442(1) § 1 k.c. nie ma zastosowania w niniejszej sprawie (zob. art. 38 ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r.).

Przed dniem 27 czerwca 2017 r. rozpoczęcie biegu trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia było zatem uzależnione wyłącznie od wykazania wiedzy poszkodowanego o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a nie od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 lipca 2016 r., V CSK 680/15, który to pogląd Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym sprawę podziela, trzeba przyjąć, że w art. 442¹ § 1 k.c. początek biegu przedawnienia został powiązany z dniem, w którym poszkodowany dowiedział się o osobie obowiązanej do naprawienia szkody, a nie z dniem, w którym przy zachowaniu należytej staranności mógł się o tej osobie dowiedzieć. Innymi słowy, istotna jest rzeczywista świadomość poszkodowanego, a nie starania podejmowane przez niego w celu ustalenia osoby zobowiązanej do naprawienia szkody. Konkludując, początek określonego w art. 442(1) § 1 k.c. trzyletniego przedawnienia należy łączyć z faktyczną wiedzą poszkodowanego o osobie obowiązanej do naprawienia szkody, czyli z uzyskaniem takich informacji, które - oceniając obiektywnie - pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi. Muszą one być informacje na tyle dokładne, by umożliwiły poszkodowanemu wystąpienie na drogę sądową i wypełnienie obowiązku wynikającego z art. 187 § 1 k.p.c.(vide: wyrok SN z 27.07.2016, VCSK 680/15).

Istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się zatem do ustalenia, kiedy powód dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Rację ma przy tym apelujący wskazując, że dla oceny rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia w przedmiotowej sprawie należy uwzględnić specyfikę sprawy, jako dotyczącej czynów naruszenia prawa ochrony konkurencji, w tym stopień skomplikowania stanów faktycznych w przypadku praktyk naruszających prawo konkurencji oraz trudności dowodowych w postępowaniach mających za przedmiot takie czyny, tak aby zapewnić równowagę między skuteczną ochroną konkurencji, a zasadą pewności obrotu.

Uwzględniając powyższe stwierdzić należy, że bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda rozpoczął się gdy powód uzyskał nie jakiegokolwiek informacje, ale informacje, które obiektywnie oceniając pozwoliły mu na uzyskanie wiedzy o tym, że dane działanie stanowiło naruszenie prawa konkurencji, że naruszenie prawa konkurencji wyrządziło mu szkodę oraz wiedzę o tożsamości sprawcy naruszenia.

Apelujący trafnie podnosi, że dopiero decyzja Prezesa (...)z 16.12.2013r uznająca zachowanie pozwanych za praktykę ograniczającą konkurencję dostarczyła powodowi informacji, które obiektywnie i rozsądnie oceniając dawały podstawy do uzyskania wiedzy o fakcie naruszenia prawa konkurencji, okresu trwania naruszenia, powstania szkody

i sprawcy szkody tj. podstawy do ustalenia wszystkich elementów konstrukcyjnych roszczenia odszkodowawczego. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy błędnie uznał, że powód dowiedział się o wszystkich elementach konstytutywnych roszczenia odszkodowawczego z wezwań kierowanych do niego przez Urząd (...) w toku prowadzonego przez ten urząd postępowania wyjaśniającego, w tym w szczególności z wezwania z 25.07.2012r. Niewątpliwie wezwania kierowane do powoda w toku postępowania wyjaśniającego o przedstawienie informacji i dokumentów dostarczyły powodowi jedynie wiedzy o tym, że urząd prowadzi postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem wystąpienia naruszenia prawa konkurencji.

Wszczęcie tego postępowania nie przesądza jego wyniku i służy wyłącznie weryfikacji podejrzenia, że naruszenie prawa konkurencji rzeczywiście nastąpiło. Samo podejrzenie nie jest równoznaczne z tym, że postępowanie antymonopolowe potwierdzi fakt wystąpienia czynu ograniczającego konkurencję oraz że grono naruszcycieli prawa konkurencji będzie pokrywać się z podejrzeniami urzędu. Taka sytuacja wystąpiła w rozpoznawanej sprawie jako, że w decyzji Prezesa (...) z 16.12.2013r określono węższy krąg podmiotów, co do których ustalono udział w porozumieniu ograniczającym konkurencję, niż wskazywany w wezwaniach w toku postępowania wyjaśniającego, wezwania dotyczyły szerszego zakresu produktów objętych zmową cenową, niż ustalony decyzją z 16.12.2013r, wreszcie dopiero w decyzji z 16.12.2013r znalazły się informacje co do okoliczności i czasu trwania naruszenia prawa konkurencji. W świetle powyższego nie można przyjąć, jak to uczynił Sąd Okręgowy, że zakreślenie w wezwaniach kierowanych do powoda w toku postępowania wyjaśniającego zakresu przedmiotowego i podmiotowego postępowania, dostarczyło powodowi wiedzy o tożsamości sprawców naruszenia prawa konkurencji, czasu trwania naruszenia, produktów których naruszenie dotyczy tj. informacji które oceniając obiektywnie pozwoliły z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo szkody powstałej w wyniku naruszenia prawa konkurencji konkretnym podmiotom. Wezwania kierowane do powoda nie będącego stroną postępowania antymonopolowego, na etapie postępowania wyjaśniającego dostarczyły powodowi jedynie ogólnej wiedzy o tym, że urząd prowadzi postępowanie antymonopolowe służące weryfikacji podejrzenia wystąpienia praktyki naruszenia prawa konkurencji przez wskazane w wezwaniach grono podmiotów, co winno i skłoniło powoda dbającego w sposób zapobiegliwy o swoje sprawy, do monitorowania przebiegu postępowania antymonopolowego do czasu jego zakończenia. Dopiero zaś decyzja z 16.12.2013r dostarczyła powodowi konkretnej wiedzy o naruszeniu prawa konkurencji, okresu trwania naruszenia, towarów i rynków objętych naruszeniem i o sprawcach naruszenia tj. informacji które oceniając obiektywnie pozwoliły z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo szkody powstałej w wyniku naruszenia prawa konkurencji konkretnemu podmiotowi. Zatem kryterium obiektywnym z którym należy wiązać moment rozpoczęcia biegu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego powoda związanego z naruszeniem prawa konkurencji jest w rozpoznawanej sprawie wydanie decyzji z 16.12.2013r stwierdzającej naruszenia prawa konkurencji. Okoliczność czy decyzja stanie się prawomocna bądź czy zostanie uchylona w wyniku odwołań pozwanych nie ma natomiast znaczenia dla oceny kwestii przedawnienia, na co wskazywali także pozwani.

Trafnie również podnosi apelujący, że błędny był wniosek Sądu Okręgowego, iż spadek cen produktów chemii górniczej w latach 2011-2012 powinien spowodować u powoda podjęcie działań zmierzających do ustalenia przyczyny spadku w kontekście poniesienia przez powoda szkody. Niewątpliwie ustalenie, że spadek cen jest wynikiem zmywy kartelowej wymaga dokonania nie tylko analizy danych rynkowych, ale nadto uzyskania innych dowodów, w tym najczęściej osobowych, potwierdzających, że zmiany poziomu cen wynikają z porozumień między przedsiębiorcami (zmywy kartelowej), a nie są wynikiem działań legalnych jak: dostosowanie cen do zmienionych kosztów nabycia surowców, energii, czy upowszechnienia aukcji elektronicznych. Takich informacji pozwalających na stwierdzenie, że działanie pozwanych stanowiło nielegalne porozumienie- praktykę ograniczającą konkurencję- dostarczyła powodowi dopiero decyzja Prezesa (...) oparta nie tylko o analizę ekonomiczną, ale także dowody z zeznań świadków uczestniczących w spotkaniach przedstawicieli pozwanych spółek i opisujących dokonywane na tych spotkaniach uzgodnienia cen produktów chemii górniczej.

Z przedstawionych względów zasadne okazały się zarzuty naruszenia art. 233§1k.p.c. zawarte w pkt. a) 3,4,5,6 apelacji, jako, że wniosek Sądu Okręgowego co do początkowego biegu terminu przedawnienia roszczenia powoda i w konsekwencji przyjęcie, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu z dniem 14.08.2015r, był wadliwy.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji w okolicznościach rozpoznawanej sprawy należy przyjąć, że złożenie przez powoda w dniu 13.12.2016r wniosku o zawezwanie do próby ugodowej przerwało bieg przedawnienia dochodzonego pozewm roszczenia, skoro termin przedawnienia rozpoczął bieg z wydaniem przez Prezesa (...) decyzji z 16.12.2013r. Zatem wniesienie pozwu w dniu 13.12.2019r nastąpiło bez uchybienia trzyletniego terminu z art. 442¹ §1k.c. , co oznacza, że przedawnienie nie nastąpiło.

W konsekwencji zasadny okazał się także zarzut nierozpoznania istoty sprawy, jako że Sąd I instancji nie zbadał materialnej podstawy żądania ograniczając postępowanie do zbadania kwestii przedawnienia. Z uwagi na fakt, iż uwzględnienie wskazanych wyżej zarzutów skutkowało uchYLENIEM zaskarżonego orzeczenia do ponownego rozpoznania w myśl przepisu art. 386§4k.p.c bezprzedmiotowym pozostało rozważanie pozostałych podniesionych w apelacji zarzutów.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 §2 k.p.c.

Tomasz Chojnacki Małgorzata Kaźmierczak Jacek Nowicki

(...)

(...)

sekr. sąd. P. A.